

[Landbrugsministeren.]

500 000 kr. i hovedparcellen. Efter den indstilling, der forelå for mig, anså man det for tvivlsomt, om staten kunne gå ind i denne handel uden at komme ud for et tab, og da ejeren kom til mig og sagde, at han ville afstå 25 tdr. land tillægsjord, som der var brug for til små naboejendomme, fandt jeg det rimeligt i dette tilfælde at afstå fra at gøre forkøbsretten gældende.

Til de medlemmer, som har talt om, at staten skulle gøre sin forkøbsret gældende i større udstrækning end hidtil, vil jeg gerne sige, at staten efter min mening som hidtil skal gøre sin forkøbsret gældende med fornuft. Jeg har set mange tilfælde, f. eks. en gård på 70 tdr. land, hvis bygninger kan være brændt for nogle få år siden, og hvor man har investeret masser af penge i de nuværende landbrugsbygninger; der er ikke brug for tillægsjord, og bygningerne er passende for denne landbrugsejendom, som ligger midt i sin lod. I et sådant tilfælde ville det efter min mening være meningsløst, at staten gjorde forkøbsretten gældende. Jeg har set mange tilfælde med bøndergårde på 70—80 tdr. land, hvor bygningerne, små gamle bygninger, bedre passede til 30 tdr. land, og hvis der i et sådant tilfælde ligger et lille husmandsbrug ved siden af, og man dør kan bruge jord fra gården, som derved ville få skåret sit areal ned, så det stod i passende forhold til de bestående bygninger, så griber man naturligvis ind og gør forkøbsretten gældende. Jeg tror, at de, der siger, at forkøbsretten skal bruges i meget større udstrækning, skal det, fordi de ikke er klar over, hvordan jordlovsudvalget administrerer disse ting. Efter min mening gør jordlovsudvalget det på en fornuftig måde. Det er jo ikke gratis at opføre bygninger i disse år.

Det ærede medlem hr. Jørgen Gram holdt en meget følelsesbetonet tale om den frie jord. Jeg beklager at måtte sige til det ærede medlem, at den ikke gjorde det fjerneste indtryk på mig. Dertil har jeg alt for meget kendskab til de virkelige forhold vedrørende de frie jorder. Jeg kan sige til det ærede medlem, at et meget, meget stort tal af hans egne standsfæller og hans egne partifæller i Sønderjylland ikke deler den opfattelse, som han gjorde gældende i dag. Jeg

har gang på gang set, at disse frie jorder lå og spærrede for en fornuftig arrondering af ejendommene, og det er dog temmelig meningsløst, når man kommer ud og ser, om man kan skaffe tillægsjord til et landbrug, at der ligger en parcel langt fra den egentlige landbrugsejendom, som vi ikke har forkøbsret til, og som meget ofte ikke ejes af en landmand. I praksis har jeg ofte stået overfor disse forhold, hvor det har været ejendomsrådgivere, slagtere, købmænd o. s. v., der ejer disse arealer og spekulerer med dem. Jeg tror, der her i tinget er et stort flertal for, hvis forkøbsretten overhovedet skal gøres gældende, at det vanskeligt kan ske mere rimeligt og retfærdigt end netop med hensyn til de frie jorder. Det ærede medlem spurgte mig, om jeg kunne oplyse, hvor mange hektar fri jord der er, hvem der ejer dem, om f. eks. fremmede statsborgere ejer disse arealer o. s. v. Jeg vil naturligvis ikke forhindre, at administrationen foretager undersøgelser på disse områder, men jeg må sige til tingets medlemmer, at det er en meget omfattende undersøgelse, administrationen har foretaget ved dette lovforslags behandling, og en ny undersøgelse vil ikke kunne få betydning ved dette lovforslags behandling, for den er meget vanskelig at foretage og meget tidkrævende. Jeg vil ikke nægte at gå ind på denne idé, men det er som sagt oplysninger, der ikke kan fremskaffes indenfor en rimelig tid.

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen talte om husmænd, som fik deres ejendom eksproprieret til militære formål. Jeg har været tilkaldt til det udvalg, der behandlede spørgsmålet om ekspropriationer til militære formål og har dør udtalt, at efter min mening bør det være sådan, at hvis en husmand får sin ejendom eksproprieret og f. eks. har købt den i de senere år uden nogen videre udbetaling, således at han ikke i økonomisk henseende er bedre stillet end de ansøgere, der almindeligvis melder sig til statens jordlovsudvalg, bør han have en fortrinsstilling. Jeg vil derimod ikke gå ind på, at en husmand, som får sin ejendom eksproprieret og møder op med en 40 000—50 000 kr. i lommen og har besætning og inventar i behold, skal have en fortrinsstilling fremfor en tjenestekarl, der kommer